

kind te willen verslinden, wanneer dat geboren zoude zijn. Openb. 12. Dat kind was de Messias, de Christus Gods. En die vrouw was allereerst de Oudtestamentische gemeente Gods, het oude bondsvolk van Israëls natie. Gedreven door den hellevorst waren de groote wereldheerschappijen, en zelfs niet alleen deze, maar ook de kleinere machten, er al de eeuwen door op uit, om Israëls volk ten onder te brengen en uit te roeien, zooals dat reeds begonnen was door den Egyptischen Pharao, teneinde de Christus Gods er niet uit zoude kunnen voortkomen. Jesaja zegt daarom: In al hunne — dat is der Israëlieten — benauwdheid was Hij benauwd, n.l. de Engel des verbonds, de Zone Gods, die in de wereld komen zoude, gelijk er volgt: en de Engel Zijns aangezichts heeft ze behouden; door Zijne liefde en door Zijne genade heeft Hij ze verlost, en Hij nam ze op en droeg ze alle de dagen van ouds. God wilde, zooals we in Eph. 1 lezen, in de bedeeling van de volheid der tijden alles wederom tot één vergaderen of onder één hoofd vereenigen, in Christus, beide dat in den hemel is en dat op de aarde is. En in Mal. 3 kondigt de Heere aan: „snellijk zal tot Zijnen tempel komen die Heere, Dien glijeden zoekt, te weten de Engel des Verbonds, aan welken gij lust hebt, zie Hij komt, zegt de Heere der heirscharen.”

Zoo was de komst van den Zone Gods in onze menselijke natuur, en het heilswerk, door Hem te volbrengen, het doel van Israëls geschiedenis, en daarmede van die der volkeren en der wereld. Om die komst en dat verlossingswerk wentelde zich al de eeuwen van zijn bestaan tot Christus' geboorte de historie van Israëls volk, en in samenhang daarmede die van alle natien en der geheele menscheit, ja van de gansche wereld. Scheen het ook meermalen anders, zoodat het was, alsof de geweldenaars de volken overheerschten naar hunnen wil, gelijk een Nebucadnezar bralde: Is dit niet het groote Babel dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht, en ter eere mijner heerlijkheid? (Daniël 4), en alsof de groote wereldheerschappijen met Israël handelden overeenkomstig eigen begeeren, en alsof de Christus Gods het slachtoffer was van de listige boosheid Zijner vijanden, de Joodsche oversten, zoo was dit toch enkel het uitwendige voorkomen. Wezenlijk stond het gansch anders en veeleer vlak omgekeerd. Omdat Christus sterven moest tot verzoening van Zijn volk, en ter redding der wereld, daarom moesten Kafajas en de Joodsche Raad Hem overleveren aan Pilatus, en deze Hem nagelen aan het kruis. Nebucadnezar was slechts aangestelde des Heeren, die al zijne macht zich door Hem zag ontnomen (Dan. 4 vs 31-35), en die ook legen het twee-stammenrijk en tegen andere volken Gods raad uitvoerde. Zie, moest Jeremia als woord Gods tot Juda's volk spreken, Ik zal zenden en nemen alle geslachten van het Noorden, spreekt de Heere, en tot Nebucadnezar den koning van Babel, Mijnen knecht, en zal ze brengen over dit land, en over zijne inwoners, en over alle deze volken rondom, en zal ze verbannen en zal ze stellen tot eene ontzetting en tot eene aanfluiting en tot eeuwige woestheden, Jeremia 25:9. En even later moest deze profeet in betrekking ook tot Egypte en de daarheen getrokken Israëlieten spreken: Zóó zegt de Heere der heirscharen, de God Israëls: Zie, Ik zal henenzenden en Nebucadnezar den koning van Babel, Mijnen knecht, halen, en Ik zal zijnen troon zetten boven op deze steenen die Ik verborgen heb; en hij zal zijne schoone tent daarover spannen. En hij zal komen en Egypteland slaan, Jer. 43:10. Niet Nebucadnezar heerschte dus, maar hij was ook in zijn overheerschen niets dan knecht Gods tot tuchtiging van Juda en de volkeren, en om dezer geschiedenis, dus ook die van Juda of het oude volk Gods, te bepalen. En tevoren sprak de Heere in gelijken zin van Assyrië's koning, dat hij in zijn veroveren van de volken en in zijn benauwen ook van Jeruzalem, maar was de roede Zijns loorns, en gelijk eene bijl, waarmede God sloeg, of als eens zaag, die Hij trok, Jes. 10. Evenzeer was Pharao door God verwekt, opdat Zijne macht en heerlijkheid in de plagen over Egypte tot loslating van Israël zouden uitblijven en verteld worden op de gansche aarde, Ex. 9:16.

Kampen.

S. GREJJDANUS.

(Wordt vervo'gd.)

UIT DE SCHRIFT

De Macht der Kerk.

Dezen (de twee getuigen) hebben macht den hemel te sluiten, opdat er geen regen regene in de dagen hunner profeteering; en zij hebben macht over de wateren, om die in bloed te verkeeren, en de aarde te slaan met allerlei plaag, zoo menigmaal als zij zullen willen. Openb. 11:6.

Mozes, de spreker van de woorden Gods, en Elia, de man van het gebed (Jac. 5:17) waren twee zeer grooten van het Oude Verbond. Groot

daarin, dat de eerste, Mozes, den grondslag mocht leggen van Israëls zelfstandig volksbestaan, speciaal van Israël als volk van Gods verbond — daartoe moest hij het, negatief, losmaken uit de anti-Goddelijke macht, Egypte, en, positief, het brengen de woorden van Gods verbond — dat de tweede, Elia, in critieke dagen, toen bondsbreuk dreigde, het volk weer deed kiezen voor en terugvoerde tot den HEERE. Mozes maakte de Kerk los uit de wereld, Elia verdreef de wereld uit het midden der Kerk. Daartoe verleende God hun beiden groote macht; wondere teekenen geschieden door hen bij dit begin en bij dit keerpunt in Israëls historie; en daardoor juist namen zij hun voor de geschiedenis van het bondsvolk zoo belangrijke plaats in.

Wat beteekent de Kerk van het Nieuwe Verbond bij deze grooten, Mozes en Elia? Waar is haar macht? Waar zijn haar wonderteekenen, haar grootere werken?

In uitwendig vertoon, in concreet als haar daden waarneembare machtsdaden, kan zij tegen de Kerk van den ouden dag niet op; in dat opzicht gelijkt ze haar Heiland, Die ook eens bij Mozes en Elia achterstond in heerlijkheid, Zijn heerlijkheid ontleende aan de hunne... Maar wat aangaat het vermogen om de krachten voor de komst van het Godsrijk in werking te zetten, gaat Christus en dus ook de Kerk van vandaag Mozes en Elia zeer ver te boven.

Christus deed en doet Zijn ambtswerk en los breken de krachten der toekomstige eeuw.

De Kerk verricht haar ambtelijken dienst, zij predikt het Woord, dat biddend uitdrukt; de twee getuigen (dat is de Kerk in haar ambtelijke verrichtingen) profeteeren, en geweldig is de uitwerking. Uit de wereld worden ze uitgehaald, losgemaakt, die de gemeente van den nieuwen dag vormen; uit de Kerk wordt uitgedreven, al wat met haar wezen, haar-van-God en van-Christus-zijn, niet strookt.

Naar uitwendigen maatstaf moge dat gering zijn, toch is dit groot, want door dit profeteeren vergadert Christus Zijn gemeente en houdt Hij haar zuiver. Dat doet Hij ook nu, in dagen van afval en valsche synthese. Dat doet de Kerk zelf, als zij profeteert.

Wie zou dan nog bezorgd zijn?

Toch, daarbij is ook naar buiten tredend vertoon, zijn ook uiterlijk waarneembare machtsdaden. De groote daden der Kerk worden geteekend met beelden, die geheel zijn ontleend aan 't levenswerk van Mozes (water in bloed veranderen, allerlei plagen) en Elia (geen regen). Als de Kerk profeteert, dan zijn de gevolgen er niet alleen in de geestelijke wereld, in de omzetting van harten, maar ook, zoo groot is haar macht, in de wereld der natuur en cultuur. Door haar profeteeren brengt ze allerlei crisissen op de aarde — droogte, misgewas, hongersnood; ziekten en sterfgevallen, allerlei plagen — haar profetie is de kracht, waardoor Gods oordeelen worden ontbonden, losgemaakt.

Het is wel niet uitwendig zichtbaar, dat die oordeelen er zijn door het werk, het machtsgebruik der Kerk. Maar dat behoef ook niet. Slechts de Antichrist (met de antichristelijke wereld) legt er alles op toe, dat nauwkeurig geconstateerd kan worden, dat de bijzondere wonder-teekenen, die geschieden, zijn werk zijn; dat is de armoede, de uitwendigheid van zijn optreden.

Maar de Kerk heeft er geen behoefte aan, te demonstreeren met haar daden. Haar doel is te profeteeren. 't Is haar genoeg door het geloof te weten, dat, als zij profeteert, er ook wat gebeurt in de wereld, Gods gerichten dan komen. 't Is haar niet te doen om die gerichten, maar om Kerk-formeering en Kerk-zuiverend werk te verrichten. Daartoe profeteert ze. En dan dankt ze haar God, dat er door haar profeteeren krachten loskomen, die op hun beurt ook weer Kerk-vergaderend en Kerk-zuiverend werken.

Profeteer dan, Kerk, met Mozes. En doe het biddend, met Elia. Dan moge het donker worden, omdat oordeel op oordeel zich stapelt, ook voor u zelf, maar Gods gemeente wordt er door vergaderd en geheiligd!

En dat de wereld bevel!

Want Christus komt ten gerichte; Hij is nu al komende. En nu al oefent Hij gericht over de wereld door middel van Zijn Kerk; als deze profeteert, dan maakt zij los de in Gods Raad besloten oordeelen, die voor de wereld nu reeds zijn het begin van het eindgericht.

Dat moge niet aanwijsbaar zijn, de Kerk gelooft Gods Woord, gelooft, dat zij thans al het gericht over de wereld brengt.

Dus vrees zij de wereld en haar dreiging niet, integendeel zij profeteert, dat is, zij vergadert Gods Kerk en brengt ten onder alle vijanden van God en van haarzelf.

s Gr.

D. V.

KERKELIJK LEVEN

Cultuur-optimisme of cultuur-pessimisme, — en versleten dilemma.

Het is nog niet lang geleden, dat we in onze kringen inzake „de” cultuur elkaar belangstellend bestudeerden, om te ontdekken, wie cultuur-optimist en wie cultuur-pessimist was. De wijze, waarop indertijd Dr A. Kuyper het in 1911 geboren tijdschrift „Stemmen des Tijds” beoordeelde in „De Standaard” (zie de nummers van 4 November en 11 November 1911, en de artikelen „Bundel-gewijs” in de nummers van 21, 23 en 25 Maart 1912) was zelf reeds een duidelijk symptoom van de verlegenheid, waarin in die dagen het gereformeerde, het christelijke volk zich vond. Dr Kuyper tracht in die artikelen ook nog met een enkel woord tusschen „christendom” en „cultuur” te onderscheiden; stelt het christendom voorop, verlangt echter, dat men óók op het „terrein van de gemeene gratie” zijn vleugelen als christen breed uitslaan zal, en wil op deze wijze gaarne tusschen christendom en cultuur een verbinding leggen. Hij waarschuwt echter tegen synthese, ziet er niet tegen op (men durfde toen meer dan tegenwoordig) critiek te oefenen op het feit van de publicatie in deze revue van een geschrift van één zijner dochters, komt straks tot puntige critiek, wanneer het synthetisch orgaan de pland misslaat, maar — en hierom is het ons te doen, hij tracht in elk geval onder den drang van zijn suggestieve hypothese van een „terrein der gemeene gratie”, weifelaars op te wekken om niet in cultuur-pessimisme zich te verliezen, doch ook op dit terrein hun geluid mede te laten hooren.

Sedert Dr Kuyper schreef, is er wel veel veranderd. En de verandering is vrij acuut. Van een apart terrein der gemeene gratie willen onder ons velen niet meer weten. Het is meer dan een publiek gezegd. Dat er voor „de” cultuur een afzonderlijk terrein zou zijn, ontkennen zij, gelijk zij ook ontkennen, dat er een afzonderlijk terrein zou zijn voor „het christendom”, of de „bizonder genade”.

Nu zijn er, die hiervan een weinig terugschrikken. Zij vreezen, dat prijsgeven van deze twee-terreinen óf een terugvallen in het cultuur-pessimisme, óf een overwoekering van het cultuur-optimisme beteekent. Zij duchten dus óf het gevaar van een weer „afgescheiden” christendom, óf dat van een verwereldlijkt christendom.

Het is daarom goed, er op te letten, dat niet alleen van binnen uit, doch ook van buiten af heel deze problematiek tegenwoordig doorbroscht wordt. Men behoeft maar na te gaan, hoe bv. Brunner over „de cultuur” spreekt, om te constateren, dat heel het dilemma van cultuur-optimisme dan wel cultuur-pessimisme door hem wordt prijsgegeven. De cultuur, zoo zegt hij, heeft altijd een Januskop. Uitgaande van het op zijn standpunt toch wel verwonderlijke begrip van den z.g. Logos spermaticos, komt hij tot een cultuur-waardeering, welke zich geen oogenschijnlijk voor den vroeger zoo suggestief-dwingenden oproep om te kiezen tusschen cultuur-optimisme en cultuur-pessimisme. Tengevolge van zijn eigenaardige opvatting van de verhouding tusschen eeuwigheid en tijd, natuur en genade, geeft Brunner een bepaalde opvatting van de relatie tusschen natuur en geschiedenis. Van „geschiedenis” wil hij bij de natuur niet gesproken hebben. „Geschiedenis” behoort niet tot de natuur, maar alleen tot menschen en menscheit. Een opvatting, die ons door en door onjuist schijnt, maar die bij Brunner mede moet helpen, om den weg te bereiden voor zijn nu volgende stelling, dat geschiedenis steeds het midden houdt tusschen het zinvolle en het zinledige, tusschen vergankelijkheid en eeuwigheid. Dit brengt dan weer een bepaalde opvatting mee inzake de cultuur met haar reeds gemelde Janus-gezicht. Alle cultuur, zoo zegt Brunner, heeft dit dubbele gezicht: zoo wel een vlucht uit de eeuwigheid als ook een verlangen naar de eeuwigheid. Boven den innerlijke gespletenheid komt de cultuur nimmer uit. Zij blijft liggen onder dit nog al gematigde oordeel.

Nu moge het onze opmerkzaamheid hebben, dat deze opvatting van Brunner onmiddellijk verband is aan de opvattingen der romantiek, die door Brunner aanvankelijk zoo scherp bestreden is. De these immers, dat de cultuur tegenover de eeuwigheid of het eeuwige zóówel een middelpunt vliedende als ook een middelpunt-zóóke en de kracht vertoont, lijkt bijzonder veel op de filosofie der romantiek, met name bij Schelling en Schleiermacher. Ook door dezen toch werd het „universum” bewogen geacht door twee elkaar tegen gestelde krachten, die echter steeds tegelijkertijd met elkander pleegden op te treden: de „Ich-trieb” en de „Fern-trieb”. De „Ich-trieb” is dan ongeveer hetzelfde als de drift, om alles naar zich toe te trekken, zichzelf tot middelpunt te nemen van alle leven en levenbeweging. En de „Fern-trieb” is de daartegenover staande beweging, welke van het subject zelf af

ziet, zich eeuwig enz.

Er is wel dan van een begrippen k delde over C verhaal van voorstelling, van het deeg bepaalde bew onwoelt; bij het deeg na duredn het zelf. Zoo w zelfzuchtige, van den „I gehängen. de preek, van zich z in den beker wijn in de r wandelende verhaalt, da gebed, dat „ bängen, gelijk Die preek dienste — dat de „Ich-ker en de b verhouding evenmin wil ling, da een den schenk sásmengang v en dienen.

Moest nu en bakker s afbeelding v ons zeggen eeuwigheid, tot de eer degelijk beic van de ontb Faraonisch maar zónde en haar ten eenheid-van-beeld geven, trieb” heet de kracht d aan den bak heet hij hen maar weer zich-zelf-af-gevolge van het specifiek hierin zoek de elgen o de mensche een individu zijn, daar dat de cultu door de mei zóówel van cultuur-pess wege de aan of ter wille lachen. Het bakker ooit mogen te „l ker uit eigen hangen. Al r tiek groot e de romantie der „attract „universum Brunner te scheiding v toch heeft v schiedenis l christendom gen, ook op in geen enk enkel „eiar anderzijds eeuwigheids met zijn lac zou de een vreezen vor nis, zegt Br poging tot van het „ge dene) en t gratie. Zij t oprichting e formaties, als óók de der geschie vanuit zulk ook geen Uiteraard tekenis. W scherpe sch bij voorhaal der religie lende, op-er thesen en blijkt ook t tuur-pessim geen van be